

Du är bokad för operation

Opererande läkare

Datum:

Tid för ankomst: på Fysiologiska kliniken för isotopinjektion. Observera att det kan bli viss väntan då flera personer är bokade på samma klockslag. Ni tas om hand i turordning. Det finns ingen risk att du missar din operationstid pga väntetiden på Fysiologiska kliniken. För att hitta till Fysiologiska kliniken, se bifogad karta.

Vi följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer för att förhindra smittspridning av covid-19. Om du har feber, hosta, snuva, halsont eller varit frisk mindre än 48 timmar ska du stanna hemma och boka om din tid. Vi rekommenderar starkt alla som besöker sjukhuset att använda munskydd

Á

Á

Kontakta Bröstcentrum Kirurgi snarast om:

- du har/har haft Covid-19 7 veckor innan ditt planerade operationsdatum
- någon i ditt hushåll har verifierad och aktuell Covid-19 infektion i anslutning till ditt planerade operationsdatum
- du inte är vaccinerad mot Covid-19 enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer
- du är förkyld, har sår/kvisslor, infektion nära operationsområdet eller pågående tandarbete/tandinfektion
- du har sökt vård **utomlands utanför Norden** de sista 6 månaderna

Förberedelser

Det är viktigt att du är förberedd när du kommer till operation. Läs därför noggrant igenom medföljande bilagor med information inför din operation. **Tag med dig giltig legitimation**

- Allmän information
- Läkemedel inför operation
- Fasta och duschinstruktioner
- Rökfri och alkoholfri operation

Telefonnummer till Bröstcentrum Kirurgi

08-5870 13 60 och följ instruktionerna.

Vid akut sjukdom samma dag, ring 08-5870 29 81 mellan 07.00-16.00

Detsamma gäller om din operation är en måndag och du blir sjuk under helgen

Välkommen!

Anmälan

Ta med dig giltig legitimation.

Du anmäler dig i receptionen på Centraloperation Preoperativ avdelning. Du får en faktura på vårdavgiften, fakturaavgift debiteras inte. Uteblivet besök eller avbokning senare än 72 timmar debiteras med 400 kr, oavsett besökstyp. Gäller även om du har högkostnadsskydd/frikort

För information om patientavgifter, läs på www.1177.se.

Värdesaker

Lämna värdesaker och kontanter hemma eftersom sjukhuset inte kan ansvara för dem.

Du måste ha med dig giltig legitimation.

Anhörig/Medföljande

Av hygienskal och begränsat utrymme kan anhöriga ej stanna kvar på avdelningen i väntan på operation.

Planering och hemgång

Covidvaccin får ej tas senare än 1 vecka innan operation och tidigast 1 vecka efter operation.

Planera operationsdagen så att du är tillgänglig hela dagen och inte har något annat inbokad. Räkna med en viss väntetid så ta gärna med en bok eller musik.

Du får inte köra bil under de första 24 timmarna efter operation i narkos eller lokalbedövning.

I övrigt gäller de restriktioner du får av din läkare

Ekonomisk kompensation vid sent inställd operation (<48 timmar)

(gäller dig som är folkbokförd i Stockholm). För mer information läs på Vårdguiden 1177, www.1177.se

Dina rättigheter som patient

Information om dina rättigheter som patient finns på vår hemsida, skanna koden eller använd länk <https://capiostgoran.se/din-vard/dina-rattigheter-som-patient/>

Inför din operation

Fasta

För din säkerhet i samband med narkos eller bedövning är det viktigt att magsäcken är tom på maginnehåll.

Du får äta och dricka som vanligt fram till **6 timmar** innan ankomst till sjukhuset. Därefter får du dricka genomskinliga vätskor dvs vatten, te eller kaffe utan mjölk fram till **2 timmar** innan ankomst till sjukhuset.

Tobak, snus eller tuggummi får inte brukas två timmar innan ankomst till sjukhuset.

Dusch med flytande tvål inför operation

I ett operationssår kan hudbakterier orsaka infektion. För att förbättra förutsättningarna för normal sårhäkning är det viktigt att inför operation tvätta hela kroppen.

Inför operationen ska du duscha vid två tillfällen, kvällen före operation och operationsdagens morgon.

Dusch kvällen före operation

Tag av smycken, ringar, piercing och lämna dem hemma.

Tag bort all form av nagellack på alla finger- och tånaglar. Rengör naglarna.

Täck eventuellt gips med en plastpåse vid duschningen. Avlägsna inte gips/gipsskena hemma.

Tvätta hela kroppen med flytande tvål och schamponera håret. Var extra noga med operationsområdet, navel, armhålor, ljumskar och underliv.

1. Duscha hela kroppen
2. Tvätta håret med schampo
3. Tvåla in kroppen med flytande tvål
4. Skölj noga
5. Upprepa punkt 1 - 4

Använd nytvättad handduk och nytvättade kläder efter du duschat.

Använd nytvättade sängkläder.

Dusch operationsdagens morgon

Samma som ovan, punkt 1 - 5.

Använd ej hudlotion, smink, smycken, nagellack eller hårspännen.

På avdelningen får du operationsskjorta, underbyxor, operationsstrumpor och skoskydd.

Skoskydd (plasttossor) används för att skydda strumporna när du är uppe och går.

För att minimera infektionsrisk, försök hålla huden intakt, fri från sår.

Operation av portvaktskörtlarna vid bröstcancer

I samband med en bröstcanceroperation undersöks alltid lymfkörtlarna i armhålan. Det ger information om sjukdomen har spridit sig dit och vägledning om fortsatt behandling.

Spridningen från brösttumören sker enligt ett visst mönster där de första lymfkörtlarna fångar upp tumörcellerna tidigt, innan spridning sker till övriga lymfkörtlar i armhålan. Dessa så kallade portvaktskörtlar, vanligen 1-3, kan identifieras och tas ut under operationen. Om de visar sig vara friska så vet vi med mycket hög säkerhet att även övriga lymfkörtlar i armhålan är friska.

Vilka kan opereras med denna teknik?

Tekniken är möjlig att använda i de allra flesta fall av bröstcancer men om bröstet har behandlats för cancer tidigare kan det hända att den inte är tillämplig. Om det finns misstanke om sjuka lymfkörtlar i armhålan vid diagnostillfället används inte portvaktskörteltekniken. Vid allergi mot färgmedel får man avstå från färginjektionen. Det är därför viktigt att den behandlande läkaren får besked om ifall sådana allergiska reaktioner har inträffat.

Hur går operation av portvaktskörtlarna (sentinel node biopsi) till?

På operationsdagen injiceras en liten mängd av en svagt radioaktivt isotop (Teknetium⁹⁹) i bröstet innan operationen. Injektionen utförs på avdelningen för klinisk fysiologi och tar c:a 15 minuter. Under själva operationen sprutas även ett blått färgämne, Patent Blue, in i bröstet. Liksom isotopen söker sig detta färgämne till portvaktskörtlarna (sentinel node) och det blir lättare för kirurgen att hitta dessa. Körtlarna skickas till patologavdelningen, där de undersöks i mikroskop. Svaret på denna analys till får du vid återbesöket.

Efter operationen

Isotopens radioaktivitet försvinner och det blåa färgämnet utsöndras ur kroppen på 24 timmar. Dagen efter operationen kan urinen därför färgas blågrön. Viss blåfärgning av bröstet kan kvarstå en tid. Efter operationen gör patologläkaren en noggrann analys av portvaktskörtlarna. Om man då hittar tumörceller i någon av portvaktskörtlarna, kan det bli aktuellt med en till operation av armhålan, där man tar ut fler lymfkörtlar. Det gör man för att ta reda på hur många lymfkörtlar som är sjuka respektive friska. Det kan också vara så att du istället tillfrågas om att delta i en av de forskningsstudier som Bröstcentrum deltar i. Nyare forskning tyder på att det kanske inte alltid är nödvändigt att operera bort flera lymfkörtlar i armhålan, även om det finns tumörceller i portvaktskörteln.

Dokumentägare: Sophie Norenstedt, överläkare, Bröstsektionen 2015-09-22

Så hittar du till Fysiologiska kliniken

Vägbeskrivning till Fysiologiska kliniken på Vårdstigen 17:

- Om du står vänd mot Huvudentrén, gå ca 20 meter till vänster, Vårdstigen 17.
- Till höger i ingångshallen tar du hissen upp till plan 3.

Vägbeskrivning via Google Maps:

Patientinformation gällande läkemedel inför operation

Du ska ta alla dina läkemedel fram till och även på operationsdagens morgon, med vissa undantag, *var god läs igenom texten nedan:*

Hjärtmediciner, blodtrycksmediciner, vätskedrivande läkemedel

Dessa läkemedel tas som vanligt operationsdagens morgon om du inte blivit kontaktad av narkosläkare och fått andra ordinationer.

Proppförebyggande och blodförtunnande läkemedel

Trombylbehandling ska i regel tas som vanligt medan uppehåll ska göras med vissa andra medel (Waran, Pradaxa, Xarelto, Eliquis, Clopidogrel, Plavix, Brilique, Efiend m fl). Rådgör alltid med din opererande läkare om detta.

Smärtstillande läkemedel som kan öka blödningsrisken

Bamyl, Magnecyl, Treo ska inte tas en vecka före operationen.

NSAID-läkemedel (Ibuprofen, Naproxen, Pronaxen, Diklofenak, Voltaren, Artrotec, Orudis m fl) ska undvikas tre dygn före operationen.

Diabetesläkemedel

Diabetestabletter (Metformin, Glucofag, Janumet, Glibenklamid, Glipizid, Glimepirid m fl) ska inte tas på operationsdagens morgon.

Insulin ska tas som vanligt till och med kvällen före operationen men ska inte tas på operationsdagens morgon. Vårdpersonalen kommer att kontrollera och sköta insulinbehandlingen under operationen.

Läkemedel mot autoimmuna sjukdomar

Vissa läkemedel mot autoimmuna sjukdomar (Humira, Remicade, Enbrel, Salazopurin, Metotrexat, Imurel, Azatioprin m fl) bör ibland sättas ut i samband med operation då de kan påverka läkningsförmågan. Rådgör med din läkare om detta.

Naturläkemedel

Många naturläkemedel kan ge ökad risk för blödning eller ha andra ogynnsamma effekter i kombination med de läkemedel som ges under operationen. Avsluta därför denna behandling en vecka innan operationsdagen.

Läkemedel som inte ska tas på operationsdagen

Har du frågor?

Har du frågor som gäller dina läkemedel är du välkommen att ringa till Preoperativa mottagningen på Cario S:t Görans sjukhus, 08-587 016 50

Till dig som ska bröstopereras

Kirurgi

Syftet med operationen är att avlägsna cancern eller förändringen med god marginal och gott kosmetiskt resultat. I de fall området som behöver tas bort är stort, tar man bort hela bröstet.

I de fall man behöver ta bort hela bröstet, finns det ofta möjlighet att återskapa bröstet. Detta kan göras direkt eller vid ett senare tillfälle.

Det är viktigt att du inte tar mediciner som ökar blödningsrisken. Dessa finns i en speciell lista.

På operationsdagen träffar du den ansvariga läkaren, då finns möjlighet att svara på frågor som kommit upp. Man markerar också vilket bröst som ska opereras.

Vid bröstcanceroperationer avlägsnas också någon eller några lymfkörtlar i armhålan för analys. Ofta räcker det att ta bort den s.k. portvaktskörteln, som ibland kan innehålla tumörceller från brösttumören. För att identifiera denna lymfkörtel, injicerar man före operationen två olika ämnen i bröstet.

I de fall då man antingen tar bort hela bröstet och/eller tar flera lymfkörtlar från armhålan läggs det in en tunn plastslang i sårhålan. Detta dränage kan oftast avlägsnas på morgon efter operationen. Ibland ges förebyggande antibiotika i en dos i samband med operationen.

I vissa fall kan man även behöva ge blodpropps-förebyggande sprutor en tid efter operationen.

Oftast sätter vi in ett litet titanclips bröstet under operationen, vilket underlättar planeringen inför strålbehandlingen. Clipset ger inga besvär och är inget hinder för t.ex. magnetkameraundersökning eller flygplatskontroll.

Nästan alla operationer sker i narkos.

Bröstkirurgi ger inte upphov till någon svår smärta, och du får recept på smärtstillande om du behöver.

Under en lång tid efter operationen kan man dock ibland uppleva olika fenomen från operationsområdet, t.ex. kortvarig smärta, hugg, stick eller en brännande känsla. Detta är helt normala sår läkningsfenomen och går över så småningom.

Ibland kan det samlas sårvätska under huden, s.k. serom, framför allt om man har tagit bort hela bröstet. Om det blir mycket vätska kan man behöva tappa ut den. Det görs på Bröstmottagningen.

Överarmens insida känns ofta bedövd efter ingrepp i armhålan, beroende på att några känselnerver till huden blivit avskurna vid operationen. Det är inte farligt och brukar minska så småningom. Armsvullnad efter operationer i armhålan är ovanligt.

Alla stygn löser upp sig av sig själv och behöver alltså inte tas bort. Den tejp som sitter över såret, tål vatten så det går bra att duscha redan dagen efter operationen.

Tiden på avdelningen

Om flera av armhålan lymfkörtlar eller hela bröstet tas bort får du ligga kvar natten efter operationen. Vid mindre ingrepp är det vanligen planerat för hemgång samma dag. Om man har tagit bort flera lymfkörtlar i armhålan, eller hela bröstet kommer en sjukgymnast på morgonen med ett träningsprogram. Du får också träffa din läkare i samband med utskrivning.

Sjukskrivning

Sjukskrivning efter bröstoperationer varierar från några dagar för de mindre ingreppen till 3–6 veckor. Vid tilläggsbehandling med strålning eller cytostatika kan en längre tids sjukskrivning vara motiverad. Det kommer ofta en trötthetsreaktion efter de större ingreppen, vilket är helt naturligt.

Återbesök

När du kommer på återbesök efter 10–12 dagar, är all vävnad analyserad och vi har haft tillfälle att diskutera vilken behandling som är bäst för dig.

Enhet: Bröstcentrum	Sida: 1 (2)
Dokumentägare: Lars Löfgren Sektionschef Bröstcentrum Kirurgkliniken	Giltigt från: 2018-08-01
Dokument-ID: 19933456	Version: 1.0

Tilläggsbehandling

Det finns olika varianter av tilläggsbehandling:

1. (anti-)hormonell behandling i tablettform
2. Strålbehandling, som vanligen startar 6-8 veckor efter operationen
3. Cytostatika (cellgifts-)behandling
4. Antikroppsbehandling.

Den rekommendation du får baseras på diskussionen som förts på vår s.k. multidisciplinära konferens, där läkare och sjuksköterskor från olika specialiteter diskuterar tillsammans.

Kontroller

Vi har olika uppföljningsprogram beroende på vilken sorts behandling som givits. Vanligen kontrolleras du årligen med mammografier i upp till 10 år

Kontaktpersoner

Kontakta din läkare eller kontaktsjuksköterska på Bröstcentrum tel. 08-5870 1360.
Mammografiavdelningen, tel. 08-5870 1791.

Bröstcancerföreningen (BCF) Amazona

Amazona erbjuder dig olika aktiviteter som föreläsningar och temakvällar samt rehabiliteringsinsatser för att du snabbt ska komma i form igen. Amazonas mötesplats ligger på Frejgatan 56, där kan du komma i kontakt med andra kvinnor som behandlats för bröstcancer och dit är du välkommen varje dag, kl. 10.00-14.00. Tel. 08-32 55 90. <https://www.amazona.se/>

Kvalitetsregister

Vi registrerar kontinuerligt resultaten av vår verksamhet. Analyser av kvalitetsregistreringen ger oss redskap att förbättra och utveckla behandlingsmetoder och omvårdnad. Din identitet skyddas i registren genom sekretess på samma sätt som i din journal. Om du inte vill vara med i registret, som inte hör till dina ordinarie journalhandlingar, ska du meddela din läkare.

Vill du ha mer information om kvalitetsregister? Se Regionalt cancercentrums hemsida: <https://www.cancercentrum.se/stockholm-got-land/cancerdiagnoser/brost/kvalitetsregister/> eller be oss på mottagningen om en utskrift av den mer utförliga informationen.

Enhet: Bröstcentrum	Sida: 2 (2)
Dokumentägare: Lars Löfgren Sektionschef Bröstcentrum Kirurgkliniken	Giltigt från: 2018-08-01
Dokument-ID: 19933456	Version: 1.0

Patientinformation

Rökfri och alkoholfri operation

Information till dig som är patient på Bröstcentrum Kirurgi

RÖKNING

Du som röker kan minska risken för komplikationer genom att avstå från att röka minst fyra veckor före och efter din operation.

Rökning kan försämra ditt operationsresultat

Risken för komplikationer under och efter en operation är högre hos personer som röker. Vanliga komplikationer är sämre sårhäkning och infektioner. Rökare drabbas även oftare av problem i hjärta, lungor och blodkärl i samband med operation. Genom att avstå från rökning före och efter en operation minskar risken för komplikationer betydligt. Om du opereras akut eller inte slutat röka inför operationen så minskar du fortfarande risken för komplikationer genom att avstå från att röka efter operationen.

Du kan få stöd att sluta röka

Du som röker kan få hjälp att göra uppehåll inför och efter din operation. Du kan få behandling med samtalsstöd och läkemedel. Tänk på att söka hjälp i god tid före operationen, eftersom det kan vara svårt att sluta direkt. Om du slutar helt är de långsiktiga hälsovinsterna stora.

Hit kan du vända dig:

- Din vårdcentral.
- Sluta-röka-linjen ger kostnadsfri rådgivning. Ring 020-84 00 00 eller besök slutarokalinjen.se

ALKOHOL

Du kan minska risken för komplikationer genom att undvika alkohol minst fyra veckor före och efter din operation.

Alkohol kan försämra ditt operationsresultat.

Risken för komplikationer under och efter en operation är högre hos personer som dricker alkohol. Risken ökar bland annat för akuta blödningar, försämrad årläkning, infektioner samt hjärt- och lungpåverkan. Gränsen för hur stor mängd som är skadlig är inte klarlagd. Rådet är därför att avstå helt från alkohol före och efter en operation.

Du kan få stöd att avstå alkohol

Det finns effektiva metoder för att hjälpa dig om du behöver stöd för att avstå alkohol inför och efter din operation.

Hit kan du vända dig:

- Din vårdcentral.
- En alkoholtvättning. Du hittar alkoholtvättningar på 1177.se. Välj "Hitta mottagning" och skriv alkohol i sökfältet.
- Alkohollinjen ger kostnadsfri rådgivning. Ring 020-84 44 48 eller besök alkohollinjen.se